

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

ХУРСЕНКО А.

(науковий керівник – к. і. н., доц. В. А. Нестеренко)

СПОГАДИ СЕНЧЕНКО ВАСИЛЯ ЄГОРОВИЧА ТА КРАМІНСЬКОЇ ЄЛИЗАВЕТИ АНДРІЙВНИ*

Мій прадідусь, Сенченко Василь Єгорович, народився він в с. Боромля, Сумської області, 1920 року. Ще до війни він здобув професію водія. Був призваний до армії в 20 років і одразу ж відправлений на фронт. За 5 років війни він жодного разу не повертався додому, спав або в машині, або у викопаних заметах. На фронті був водієм, перевозив знаряддя та пушку. Він майже ніколи не розповідав своїм дітям та онукам про події війни. Лише казав своєму синові і онуці, тобто моїй матері, що було дуже страшно. Мав багато поранень, і ніколи не показував свого тіла своїм рідним, тричі потрапляв до госпіталю. Потрапляв в оточення, вийшов звідти з пораненням, один раз ледь не підірвався на своїй машині, був врятований лейтенантом, який не допустив його до машини в той момент, коли в неї потрапила міна. Один раз прокинувся разом з німцем в окопі, та не зрозумівши нічого, вони розійшлися у різні боки. Був демобілізований в листопаді 1945 року, хоча і закінчилась війна в травні. Потім був відправлений на Далекий Схід, де ще велися бойові дії. Він казав, що усіх молодих відпустили додому, а він був змушений служити. Свої нагороди він пороздавав, щоб не згадувати про ті події.

Після війни працював знову ж таки водієм в колгоспі.

Зовсім по іншому склалась доля моєї прабабусі, Крамінської Єлизавети Андріївни. Вона народилася у 1926 році

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

в с. Нижня Сироватка, Сумської області. Мала 3 сестер і брата, який також був на фронті. Коли розпочалась війна, вона щойно закінчила школу. Її батько також служив, тому виховували її бабуся і дідусь. Німці забирали молодь на роботу до Німеччини, її також. Працювали вони там у вугільних шахтах, засипали вугілля у піч, багато людей не витримували та падали прямо в піч. Один раз, під час дороги, вона намагалась втекти та її впіймали і змусили працювати. Вона не пам'ятає в якому місті вона була, та пам'ятає, що проїжджали Люксембург. У Німеччині вона потрапила в сім'ю, яка дуже її полюбила. Вона була їм за дочку, Родина німців купувала їй одяг, їжу, і там їй працювалось легше. Та найбільшою радістю для неї стало повідомлення про перемогу Червоної армії. Її вмовляли залишитися, та вона відмовилась і повернулась додому. Після війни працювала спочатку на цукровому заводі, а вже потім, до самої пенсії, на насосному заводі.

ЧУЖЕНКО Г.

(науковий керівник – к. і. н., доц. *В. А. Нестеренко*)

ПОДІЇ ХХ СТОЛІТТЯ ОЧИМА МОЇХ РІДНИХ*

Моя бабуся, Колугіна Галина Миколаївна, народилася у 1947 році в Росії, Чувашія, місто Ядрин. Вона закінчила вісім класів Путивльської школи, потім її сім'я переїхала до міста Суми, там вона навчалася в четвертій школі, Машинобудівному коледжі та в Політехнічному університеті.

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».